25.
Q. D. B. V.
DISSERTATIO MEDICA INAUGVRALIS
DE
IPECACUANHA
AMERICANA, ET
GERMANICA,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
D O M I N O

GVILIELMO HENRICO,
DVCE SAXONIÆ, IVLIACI, CLIVIÆ AC MONTIVM,
ANGARIÆ ET WESTPHALIÆ, & reliqua,

P R Æ S I D E
GEORGIO VVOLFFGANGO
VVEDELIO,

HEREDITARIO in Schwarza/
MEDICINÆ DOCTORE, COMITE PALATINO CÆSAREO,
CONSILIARIO ET ARCHIATRO DVCALI SAXONICO,
THEORETICES PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO,
Patrono & Præceptore omni pietatis cultu honorando,

P R O L I C E N T I A

Summos in arte medica honores, Insignia & Priuilegia Doctoralia,
MORE MAIORVM, rite capeffendi,

PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI EXPOSITA

a
IOHANNE LAVRENTIO LEINCKER, Noribergensi,
IN AVDITORIO MAIORI,

Horis ante- & pomeridianis consuetis, A. D. April. A. C. M DCCV.

JENÆ, LITTERIS CHRISTOPH. KREBSII.

57

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
GEOGRAPHY
OF THE
CITY OF LONDON

GEORGE VALENTIN
HENRICO
VALENTIN

HEREDITARIO IN
LIT. NAT. HIST. COM. E
CIVIL. ET AGRIC. NAT. HIST.
THEORYS. PROPR. NAT. HIST.
P. R. NAT. HIST.
LIT. NAT. HIST. COM. E
CIVIL. ET AGRIC. NAT. HIST.
THEORYS. PROPR. NAT. HIST.
P. R. NAT. HIST.
LIT. NAT. HIST. COM. E
CIVIL. ET AGRIC. NAT. HIST.
THEORYS. PROPR. NAT. HIST.
P. R. NAT. HIST.

1830

PRÆFAMEN.

Oncinne *C. Plinius l. 8. epist. 20.* ita natura comparatum est; ait, vt proximorum incuriosi longinqua sectemur; seu quod omnium rerum cupido languescit, cum facilis occasio est, seu quod differimus, tanquam sæpe visuri, quod videre datur, quoties velis cernere.

Ast vti verissimum hoc est, & non raro vitio vertendum, si aliunde haurias aquam, meliori in proprio fonte reperiunda; ita naturæ ministros medicos decet, & patria lustrare dona, & peregrina sectari, ex vtrisque Dei O. M. maiestatem venerari, & humano generi salutarem opem venari.

Consultum hinc omnino & necessarium, & domi esse curiosum, & aliunde asportata non negligere, sed examinare & seligere. Nondum exhausta est botanica in nostris oris, quin noua aliqua quærentibus obuiant. Sufficiat in exempli vicem vel vnicam *plantaginem gramineam flore sulphureo* nominare, plurimis, si non omnibus quasi, inuisam, & copiose tamen & sponte luxuriantem.

Longe maxime vero adaucta est supellex botanica & medica post, quam per celeberrimorum virorum curas institutaque commercia, exoticorum additione, & vtilium & iucundorum, admirandorum singulorum, quotidie apud nos increscit catalogorum moles.

Instar omnium iam sit IPECACUANHA Americana, cuius radix decantatissima adeo illexit Europæorum animos, ut asportari cœperit magis, & in usum vocari, imo caput erigere & aliis contra applausum mereri.

Hanc itaque dum Speciminis Inauguralis loco delibandam sumsimus intimius, diuinum imploramus numen, ut id eueniat feliciter!

CAPVT I.

Ipecacuanhæ historia & species.

Talia, ita etiam medicamenta non omnia vnam eandemque experiuntur fortunam. Alia præ inuidia cum suo moriuntur auctore, alia noxia futura mature in prima suffocantur herba, qualis erat planta hæmagoga a Galeno memorata. Non parum vero vbiuis refert, quem Auctorem habeant, imo & quem patronum, vel præconem.

Valet id tum in aliis, ut in anatomicis ipsis, ubi de inuentionis gloria sæpe certamen est non leue, & tamen hoc non obstante non emicat illa gloria longius, sed transitoria est, non ferens semper ætatem. Factum id fuit circa chirurgiam infusoriam, aliaque. Habent se ista sæpe instar astrorum, & in cœlo conspicuorum phenomenon: quædam in principio admiramur vel notitatis specie, hinc quando fatiscunt vel expirant, obliuioni traduntur, non comparentia amplius.

Seor-

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA.

Seorsim cum versemur circa noua simplicia, maxime ex nouo orbe allata, vel alioqui incognita, quædam a medicis solidioribus in forum producuntur, plurima a mercatoribus. Non omnia idem experiuntur fatum. Nouitate abblandiuntur, raritatis iure amantur, sæpius vero, quam quod visum oblectent, nihil commodi nobis præstant, & illorum possessio vix alia felicitate beat possessores suos, nisi sola hac laude, qua possidere rem illam dicuntur. Alia vero vtilitatis quoque inexhaustæ laudem amœno nouitatis suæ titulo iunctam habent, qua maxime sese commendant, vnde medicorum in specie, si non & aliorum, industria curiose conquiruntur, interque arcana eorum religiose custodiuntur.

Cum ergo ab vtili æstimanda hæc talia veniant vni-
ce, arduum est & rarum contingens quasi, vt in classi-
cum vsum cedant, vt officinalium ordini honorifico &
salutari associantur. Imo, vt alias quoque in capeffen-
dis honoribus mora opus est, ita ex alio loculo ipsa cir-
culatio sanguinis, olim & in nomine & in re notissima,
cum velut ex orco reuocata esset ab *Harueo*, plurimos
offendit aduersarios, prius, quam in scholis medicis reci-
peretur. Nec prius id factum fuit, quam *Walaus*, *Bartho-
linus*, *Rolsincius*, *Conringius* suis votis fastigium ipsi præci-
puum foenerarentur.

Galapæ radix ante centum hosce annos iam inno-
tuerat, a *Fonsæca* Lusitano cum laude & viribus memora-
ta tom. I. consult. II. p. 97. nobilitata vero demum pluribus
annis post, *Rolsincianis* præcipue experimentis, interque
præcipua merita est reponi purgantia.

Lapis porci spinosi dicti, ab eodem *Fonsæca* iam con-

tra colicum dolorem commendatus in infuso, *Tom. II. conf. 81. p. 472.* nostra demum ætate nouum splendorem per experimenta recentiora indeptus est. Fatendum tamen hoc quoque, quod non cuiusuis sit experimenta facere, ob raritatem, ob pretium, ob alia, vt hæc & similia inter desiderata potius medica reponi mereantur sæpe, quam inter experimenta, & reliqua pharmaceutica præsidia. Idem obtigit quoque Ipecacuanhæ suo loco.

Primum & præcipuum nomen est IPECACUANHA, id enim merito sequimur, quamuis Ipecacoanham vocet *Marcgrauius*, alii hypecacuannam, Ipecuanham, & aliis similibus alii passim, sine & cum aspiratione.

Barbarum id quidem est nobis, sed si quæ lingua naturalis, quam vocant, detur, aut potius ex viribus de nominis ratione augurandum fuerit, videtur sonare idem, quasi dicas, sistens alui fluxus. Sin ad Græcanicam quandam analogiam respicere velimus, maxime illi quadrat *ὑπεκουν*, *hypecoun Dioscoridis*, & veterum aliorum, idque tanto magis huic nostræ assignari posset, quanto obscurius illud est, & hodie minus vel cognitum apud nos, vel in vsu.

Ad hunc sensum hypecoun hoc, idem audiens ac obsequium, obediens, notauerit medicamentum expertum, cui fidere possis in demandata sibi prouincia. Vtut enim non absolute dici possit remedio, verbis *Helmontii*: Vade tu ad talem venam, & ad istum locum; nihilominus tamen actiones specificorum sunt determinatæ, sub directorio Archei, & certo sensu id verum est omnino. Sic cantharidum acrimonia volatilis ad vesicam terminatur, purgantium vis ad intestina, opii virtus ad cerebri poros resultat.

Pri-

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 7

Primus, quod sciamus, & plantæ huius nomen, & ipsius iconem vsumque & dosin publice edidit *Guilielmus Piso*, & quidem gemino libro. Prior est *Historia Naturalis Brasiliæ*, *Amstelodam. 1648.* eiusque *lib. 4. de facultat. simplic. cap. 65. p. 101.* quod integrum iisdem verbis transtulit & repetiit latius Altero *de India vtriusque re naturali & medica l. 4. c. 53. p. 231.* & alibi passim eius meminit, vel hoc nomine famam immortalem meritis.

Longum foret illa huc singula transcribere, quæ suis oculis delibabimus; non possumus tamen non locum vnum, saltem primum, eumque instar omnium, ubi illum non quæras locatum, ex *l. c. lib. 2. p. 20.* excerptare: Cum res medica, *inquit*, fere hic (in Brasilia) absoluitur meris vegetabilibus, quorum copia facile inopiam mineralium compensat, vomitoria plurima in usu sunt. Sed ceteris facile palmam præripiunt celebres illæ radices Ipecacuanhæ. Ad has primum refugium capiunt omnes pariter incolæ, utpote tutissimas ad extirbandum, siue assumptum venenum, siue cacoehymicam saburram, circa præcordia hærentem. Præ ceteris autem reuulsionis gratia exhibentur, contra fluxus ventris, nimium in Indiis familiares. Pluribus encomiis hanc eximiam panaceam extollerem; sed vereor, ne Satyricus quispiam id de mea Ipecacuanha, quod tempore Catonis de brassica nimium laudata dixit: Brassica dia Catonis. Hactenus ille.

Secutus eundem fuit coætaneus *Georg. Marcgravius Hist. Plantar. libr. 1. c. 9. p. 17.* laudandus itidem in sequentibus. Hinc vero per plures annos veluti latuit incognita. Sicuti vero virtus semel emicans latere nescit; ita per

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
vicinos Lusitanos, per curiosos Belgas, & si non medicos,
tamen alios quoque rerum gnaros, in lucem missa est de-
nuo, quandoquidem circa annum M DC LXXXIV. circiter
a seplasiariis horum curam gerentibus, & curiositati alio-
rum satisfactoris, speciatim vni alterique medicorum mit-
tebatur, cum adiuncta schedula huius commatis:

Radix auri vil bequenli ist eine rare Wurzel/so aus
noua Spania per Cadix und Sicilien gebracht wird / und
allda in grossen æstim: wird für unterschiedliche
Kranckheiten gebraucht / insonderheit ein excellent und
approbirtes Mittel für die rothe Ruhr / oder dysente-
riam; wird gemeiniglich gebraucht des Morgens/ und
ist deren Wirkung daß es macht vomiren und treibet
den Urin. Für eine starcke Persohn pulverisiret eine
drachma, so aber der Patient schwacher Natur / ei-
ne halbe drachma; Kindern nach advenant weniger;
und ist der Gebrauch in Spanien folgender:

Rx. rad. auri vil bequenli pulu. ʒj.

gran. mastich. pulu. ʒj.

▽. portulac. ʒiij.

M. F. potus pro dysenteria.

Huius proinde D. Præses in Dissertatione quadam de Dy-
senteria Anno M DC LXXXVII. habita, paucis his men-
tionem fecit, reseruat, quæ ulterius dicenda fuerunt,
in præsens. Cum enim ad experimenta capienda suffi-
cienti quantitate, (verba sunt Dissertationis istius,) tunc
temporis nondum suppeteret, neque occasio ipsa quot-
annis se offerat dysenteriam curandi, illius saltem tunc
meminisse sufficit.

Ceterum, quod ad nomen hoc, quo in MSto illo
signi-

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 9

significabatur, attinet, eodem sine dubio iure radix *auri* vocata est, quo Gallis adhuc hodie *mine d'or* audit, eo quod præcipue super auri mineras, non tamen nisi diffusissima raritate dispersa, crescere deprehendatur, (ita olim putabatur,) vt vix duodecim eiusdem per anni totius spatium conquirendis libris sufficiat collectioni maxima sedulitate intentus; vel potius ob virtutes auro contra æstimandas.

Quid vero voces *vil bequenli* sibi velint, explicare arduum fuit primitus; nunc vero facilius longe ex legibus criticis, post, quam hætenus innotuit, Lusitanis illam audire *Bequiuli*. Cum enim id scriptum non esset æque a medico, vel descriptum potius, vix dubitandum videtur, legendum fuisse, & sic emendandum: radix *auri*, vel *bequiuli*, siquidem particula *vel* facile ob literarum minus gnari scriptoris incuriam in *vil* transmutari potuit, vt pro ignoto similiter, *bequiuli*, exprimi & scribi *bequenli*. Vt adeo lectio hæc genuina haberi possit iam & restituta.

Memorandum hic restat aliud adhuc nomen, sub quo Hispanis venit hæc radix, *Cipo* vel *Sipo de Cameras*, quotalis innuitur radix, quæ fluxum coërcet, prout ex scito cuiusdam linguarum peritissimi id comperimus. Ita vero scribit ille: Le mot espagnol *Sippo* veut dire les entraues, que l'on met aux prisonniers, ou *speciem vinculi*, & Cameras déuoyement ou *fluxum*, de sorte, que si c'est une herbe, une racine, ou une plante, il faut nécessairement, qu'elle ait une qualité adstringente. Hætenus ille, cuius sane explicatio egregie huc quadrat.

Neque abludit ab hoc, sed confirmat potius, si putemus vocem hanc Hispanicam *sippo* idem notare ac in Italica *siepa* vel *siepe*, quæ sepem Latinis denotat, Germanice

einen Saun/Gehäge/ qua via elabendi præcluditur. Possumus enim inde manifesto metaphoram colligere, vt denotetur hoc ipso remora quæcunque, & hoc loco alui fluxus.

Ab illo tempore siluere iterum eius encomia, donec in Gallia increbescerent egregia occasione, quando ibidem a mercatore Gallo, *Grenier* dicto, ex Hispania Lutiæ Parisiorum centum & quinquaginta libræ radicum harum allatæ fuerunt, diuisa cum medico *Hadriano Heluetio* commendandi & adhibendi illam gloria, inter quos postmodum dissidium intercessit de lucro inde hauſto. De hoc legi meretur summi viri *Gudefridi Guilielmi Leibnitii Relatio ad inclytam Societatem Leopoldinam Natura curiosorum de nouo antidysenterico Americano*, magnis successibus comprobato, editioni secundæ Martini Listeri sex exercit. medicinal. appensa, M. DC. XCVI.

Inde vero vbertim de eadem scripsit *Pometus, Histoire de Drogues part. 1. l. 2. c. 1. p. 45. & in appendice.* Seorsim vero quoque Nobiliss. D. *Valentini* tum in peculiari erudita dissertatione, tum in *Museo Museorum lib. 11. sect. 2. cap. 1. pag. 174.* de ea optime egit. Quin & ad genus plantarum certum relata, & apud *Raium Historiæ Plantar. Tom. I. l. 13. c. 17. p. 669. & Tom. III. l. 12. p. 350.* illustrata est. Nihil ergo iam restat, quam vt communi senatus consulto officinalibus aliis plantis iungatur, vti id primus, quantum constat, fecit *Ludovic. Penichen*, Pharmacopœorum Parisiensium præfectus, in *Collectan. pharmaceuticis* 1695. editis, vbi *class. I. p. 9.* in materia medica *Ipecacuanhæ* radix memoratur.

Patriam quod attinet, quotquot de illa primitus scripsere,

psere, eandem ipsi assignant Brasiliam, florentissimam Americæ septentrionalis regionem, terram diuitiarum pariter ac omnis generis plantarum, tam medicamentosa qualitate salutarium, quam formæ solum elegantia & raritate æstimandarum, fertilissimam. Vnicum exempli loco sit, in mechanicorum operariorum commoda vtilissimum, pro tingendis eleganti rubedine rebus, lignum Brasiliense, officinis quoque nostris familiare. Illic ad fluuium (si *Pometi* effato credamus,) Rio de Genecyro Hispanis dictum primario nasci visitur, licet specialis ille locus non absolute Ipecacuanhæ proprius prædicari possit, cum differentes inter se species diuersum quoque natale solum sibi vendicent. Brasilia interim seorsim patria est, quæ præclarum hunc benigne nobis largitur thesaurum, siquidem Belgarum cura & Lusitanorum, qui commerciorum iure radicem possident, facile ad lares nostros potest pertingere.

Vtut vero primi inuentores fuerint Brasilienses, non improbabile tamen est, eandem & aliis in prouinciis Americanis crescere, vti sane *Grenier* ex Peruuia afferri scribit. Idem de noua Hispania & forte aliis licet asserere quoque.

Prius, quam hinc progrediamur, & illud notabile est, velut remouenda a notione genuina æquiocatione, Ipecacuanham aliam esse improprie, aliam proprie dictam. Enimuero, teste *Pisone lib. 4. Hist. nat. & med. c. 53 p. 232.* Caa-apia quoque radix, eiusdem fere cum Ipecacuanha præstantiæ & efficaciam Ipecacuanha abusiue a quibusdam appellatur. Cuius vicem licet in vomitu ciendo, & alui profluuiio compescendo, egregie suppleat; attamen cum nobis sit, incognita adhuc, καὶ ἀγνώ, satis

fuerit illius meminisse, & remouere tantisper, seu ut differentem iudicare, adeoque ab eadem Ipecacuanham distinguere, ut meretur.

Cumque in omni quasi materiae medicae selectu id requiratur, addendum & illud est, ad omne dubium & falsationem (succedanea, quid pro quo vocant, etiam a priori,) tollendam, a seplasiariis aliquando Ipecacuanham desiderantibus fuisse eius loco missam & substitutam, sub praetenso genuino nomine, falsam rem, serpentariam Virginianam, quam asarum Virginianum vocat *Pharmacopœia Londinensis*. Hæc vero cum toto cœlo differat, ceteroqui & suo loco medicamentum laude dignissimum, omnino nullatenus cum Ipecacuanha est confundenda, sed suo loco relinquenda.

Quandoquidem ergo de Ipecacuanha vera & proprie dicta vnice sit sermo, remotis reliquis, de huius speciebus & differentiis agendum venit porro, tanquam ordine genuino & naturali.

Primitus, auctore *Pisone*, duæ tantum species fuere nominatæ, distinctione a radice eiusque colore petita, *fusca*, ipsi secundo loco, & *alba* primo proposita, vtraque Brasiliæ Americanæ debita. Jure vero merito tertia addita est a *Pometo*, eaque primo loco, vtrisque dictis suo modo anteponenda, quas hinc eodem ordine recensere nobis integrum & concessum erit, non sine ratione congrua.

Enimvero de prima, si illius verbis uti licet (*Pisoni* ipsi indicta,) ita infit in appendice, tanquam posterioribus cogitationibus, verso Gallico idiomate in Latinum: Tres species Ipecacuanhæ asportantur ex America: gri-
scæ,

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA.

sea, seu cinerea, *subnigricans*, & *alba*. Grisea venit ex Peru,
& nos illam accipimus e Gadi. Hispani appellant Bexugillo, quod Galli pronunciant Becouguille.

Sed uti Pometus lucem foenerat descriptioni Pisonis, ipseque suis præmissis: ita & ipsi commentarii vice quædam addi merentur, partim ex rei ipsius scrutinio, partim aliorum accessione. Occasionem huic præbet laudatum nomen radicis, seu herbæ nomen. Sane dum beguquella, specacuanha, cagofanga, beculo, beloculo, & fabuloso nomine, iam tacto, mine d'or ab ipsomet audire refertur, certi argumenti hoc præbet locum: Quæcunque plantæ pluribus gaudent nominibus plures obtinere amatores, curiosos, illas in usum trahentes, vel minimum tractantes; ut celebritas vel inde emicet & pluralitas ipsa, seu diuersitas locorum, ubi vel crescit, vel exportatur aliorum, vel vocatur in usum.

Commode huc quadrat nomen Bexugillo. Nisi enim nos omnia fallunt, vel idem est hoc ipsum, vel diminutivum a Bexugo dictum. Vbicunque vero & nominis, & rei, & loci, concurrit conformitas, quis dubitet de identitate, seu vnam eandemque esse hoc loco radicem purgantem, seu *διω*, seu *κατω*;

Audiatur *Carolus Clusius*, qui in *Nicol. Monardis simplic. medic. Hist. cap. 51.* quod est de mechoacanna p. m. 340. cum mentionem fecisset radicem Quimbayæ purgantem; subdit: Illis forsitan similes erunt, quas ad me Diepa mittebat doctissimus vir Godofredus le Brun, medicus Reginus, *Bexugo del Peru* appellatione, quarum drachmam sumtam, purgandi vim habere scribebat; præferrique mechoacan & nucibus Indicis purgatiuis. Erant vero illa,

farmenta verius, quam radices, longa, æqualis fere vbique crassitudinis, digitalis videlicet, nonnulla etiam minora, lenta & funiculorum siue atragenæ sarmentorum instar nonnihil contorta, cortice cineritio obducta, valde nervosa interne, lenti gustus initio, deinde nonnihil acris & saliuam cientis, denique guttur & fauces vrentis, breuiter ad atragenæ sarmenta proxime accedentia, vt quodammodo mihi persuadeam, atragenes fuisse sarmenta illis in locis nascentis.

Hæc si vera sunt, vti sane videntur verissima, minimum iam ante centum & triginta annos etiam in Europam peruenit Ipecacuanhæ huius notitia, quæ denuo seu postliminio erexit caput, & a Gallo, *Pometo* inquam, rerum harum peritissimo descripta est.

Speciatim ergo prima sit hæc Bexugilla, *Ipecacuanha Peruviana grisea Pometi*, vt sic honori descriptoris huius cedat, & complete ac distinctius sic statim concipi queat, grisea illa, quæ cum bexugo Clusii, si rem penitus æstيمemus, quamplurima habet communia. Huius radices, verbis *eiusdem*, paulo maiores crassitiem habent, trium circiter linearum (murariorum). Sunt illæ contortæ, corrugatæ per annulos, griseæ, traiectæ in longitudine chorda, vel neruo pallidiori. Et chorda hæc inducta est cortice, crassitie vnus lineæ, fragili, quando sicca est, amara, resinosa, in quo virtus potior reperitur. Radices ordinarie venales sunt crassitie lineæ vnus & semis, ad duas vsque, & sunt omnino optimæ.

Altera est *Ipecacuanha Brasiliensis fusca Pisonis*, cuius iconem idem, vt & *Marcgravius*, *Pometus*, & sine dubio etiam *Petiuerius*, cuius summaria *Tomo III. Hist. Plantarum*

Raius

Raius recenset, exhibent. Quoad herbam (verbis *Pisonis & Marcgravii*,) est longitudinis semicubitalis, trinis vel quinis (sex, septem, octo,) foliis ornata. Gaudet locis opacis, & tantum in densioribus reperitur nemoribus. Flores albi pentapetali. In summitate caulis baccas producit nigras, vel brunnas, sed paucas, cum duobus granis duris flavescentibus. Radice, quæ potissimum in censum venit, est tenui, tortuosa, nodosa, fusci coloris, saporis ingrati, amari, calidi & acris. Masticata enim ingratum paulo linguæ offert saporem, subamarum, terrestrique stypticitate nauseosa mox deprehenditur, quem characterem acredine quadam falsa papillis impressa sigillat. Insignis tandem & mere ligneus per radicis longitudinem in medio excurrit nervus, qui facili negotio separatur a corticis, in recessu subresinosi, substantia rugosa, multisque hinc circumcirca inscriptis annulis sulcata.

His notis electionis facile utraque patere potest, & absolute alterutra solum, & comparate, si geminæ radices, grisea & fusca, oculis simul offerantur. Ita enim, præter signa communia, & propria distinctiva applicari possunt. Prima est grossior, grisea, incurva; altera subnigricans, utraque nuda magis in rugositate sua superficiali, citra filamenta tenuia, separata.

Reperitur & bifurcata, inprimis grisea, quæ ipsa etiam respectu est magis paulo æqualis, rugosa magis fusca altera. Mutata tamen paululum facie illam apparere credibile est, si quis recentem illam conspiciere & degustare posset, de qua *Marcgravius* loqui videtur, ubi corticem radicis ruffam esse dicit instar tormentillæ, radicem vero interius albam, & in medio medullam habere,

re, a qua reliqua substantia viridis detrahi possit, medullaque remoueri. Imo etiam, more ari & aliarum, sine dubio recentis sapor & amaricans & acris magis fuerit, qui apud nos in siccata est remissiori gradu.

Tertia est *Ipecacuanha alba*, de qua si Brasiliensem intelligamus, cum nondum nobis visa & explorata sit, vt ceteræ, non ita confidenter asserere prædicata & affectiones concessum est. Illam vero *Marcgrauius* plane subtricer, *Piso* non nisi leuius tangit, quod sit radix crassa, filosa, albicans, Lusitanis *Ipecacuanha blanca dicta*, la blanche Gallis. Similis fertur omnino been albo, aut radici dictamni albi, ceteroqui non amara, nec annulis nodisque rugosa, vt species duæ reliquæ.

CAPVT II.

De charactere Ipecacuanhæ & speciatim Germanicæ.

Vm iam ad ductum historiæ & naturæ rei species *Ipecacuanhæ*, in quantum innotuit, recensuerimus, proximum iam est vt genus disquiramus, sub quo in ordine botanico contineri possit, ipsamque lustremus plantam secundum characterem suum, crescendi modum, aliaque huc spectantia.

Difficile hoc videtur prima fronte, imo arduum & impossibile, citra ocularem inspectionem curatiorem, imo & quod plures hodie innotuerint plantæ, quam vt cognitis generibus, a veteribus etiam iamdudum agnitis, subordi-

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 17
ordinari ament. Attamen ardua scrutinio huic, in gloriam
maiestatis diuinae instituto, nulla est via, vnde id quoque
audebimus pro virili.

Rectius præ aliis, intuitu baccarum in herba reperiun-
darum, ad classem herbarum bacciferarum Ipecacuan-
ham collocat *Raius*, qui hinc *herbam paris polycoccam* illam
appellat. Ast ne sic quidem videtur satisfieri per omnia
plus ultra tendenti animo inquirenti. Enimuero & diuer-
so foliorum positu & florum seminumque figuris differen-
tibus, (quæ tamen coniuncta characterem, qui genus
monstrat, constituunt,) a nominata iam herba paris, vel
solano quadrifolio baccifero C.B. aliquid recedit. Huius
enim folia quaterna æquabili circulo caulem suum sub flo-
re solitario tetrapetalo amplectuntur, inque baccis, ceu
feminalibus capsulis semina plura triangularia deprehen-
duntur, notante id curiosissimo *Volcamero in Flora Norib.*
aliisque. Ipecacuanha vero (de fusca illa ceu comunissi-
ma, omnibusque certissime nota, iam sermo est præcipue,
hanc enim pro norma, ad quam reliquarum quoque Ipe-
cacuanhæ specierum differentias específicas diiudicemus,
eligere necesse habemus,) lenticularis figuræ semina,
secundum *Pisonem*, solum bina promit, flosculos plu-
res ordine & numero indefinitos, vt & folia indiscri-
minatim hinc inde petiolis suis propriis innixa, quorum
ordinem & figuræ similitudinem ad parietariæ folia acce-
dere *Pometus* affirmat, de quo mox.

Nec maiori etiam iure ad *pyretbri*, quod ex umbelli-
ferorum familia est, vel *nasturtii*, quod secundum *Raium*
ad plantas tetrapetalas siliculosas pertinet, classem referri
posse Ipecacuanha videtur. Et horum enim exoticorum

genus forsitan esse nasturtium visum fuit in principio etiam curatioribus naturæ ruspatoribus, prius, quam de eo constaret penitius. Videri meretur de hoc eruditissimus *D. Eman. König in Eph. N. C. Decur. II. Ann. X. obs. CXV. p. 211.*

Faciunt huc tum saporis quædam acrimonia diu persistans, unde quamuis assumpta aliquot sedes moueat instar rhabbari, huic tamen similis non est, cum intus albicet & exterius strias habeat velut radix bistortæ; tum conclusio facta a posteriori, quia olim iam semen nasturtii remediis contra dysenteriam admistum fuit; imo etiamnum semen sophiæ Chirurgorum vulgo eo nomine non parum æstimatur. Sed nullo modo id vitio verti debet viris doctissimis in re dubia, quin laudandum potius est, & optandum, ut quilibet vel minimum adferat liberrimo voto, ad eruendam veritatem: ita enim vel κατ' ἀρχὴν ulterius licet progredi. Ceteroqui facile hodie claret, ad hoc genus Ipecacuanham minus quadrare, licet & flores nasturtii floribus sint quodammodo similes.

Ad *clematides* seu sarmentarias referre visi sunt, qui primitus sub Bexugo nomine illam comprehenderunt, quæ *C. Baubino clematis Peruviana* hinc audit, sed descripta sine examine. Ut vero clematidi similis scribatur, sarmenta æmulans, & instar illorum nonnihil contorta, ipsaque clematis *Dioscoridi* quoad semen scribatur ἀγειν καὶ τὸ Φλέγμα καὶ χολήν, purgare per aluam pituitam & bilem, reliqua tamen non respondent. Ipecacuanhæ radix sarmentosa est & geniculata, hinc inde viticulas spargens, sed in radice, quæ contorta & flexuosa est, & sic simile non est idem, unde nec reliqua applicari queunt. Adeoque hoc genus minus quadrat, nec legitimum esse vel assignari potest; & ad

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 19

& ad sarmentosa hæc sine dubio etiam ideo relatæ fuere, quod sint, & fusca & grisea ex parte, repentes, ex parte eleuatæ altitudine dimidii pedis, vt describit *Pometus*.

Si ex foliis velimus characterem hinc dare, eximie approximantia ab eodem assignantur *parietaria*, vt albæ *pulegio* non admodum dissimilia a *Pisone* asseruntur; sed & hæc est insufficiens ratio. Notum iam satis est ex *Anazarbeo*, quantum abludant similitudines ab accurata dignotione, & remotius saltim, qualiscunque conuenientia fuerit assignata, certi sumus vel diuinando, vel conferendo. Pollet *parietaria* flore stamineo, non item *Ipecacuanha*, ne alia addamus, vnde frustra fuerit de eo cogitare.

Videri posset *Caa-apia* hujus locum sustinere, cuius *Piso* mentionem latius facit; verumenimvero non agnoscit idem ipse *Auctor* pro *Ipecacuanha* *Caa-apiam*, quam apertis & expressis verbis ab illa distinguit, tum in titulo, tum in textu, & seorsim iconem exhibet. Adde diuersum omnino, quoad flores & quoad radicem, imo & folia & reliqua, assignari eidem genus; *Ipecacuanham* albam vere talem vocans, seu describens, asserit *Caa-apiam* non nisi abusive quasi a quibusdam ita appellari.

Neque vero vel *pulegii* vel *acetosæ* rotundifoliæ memorata similitudo quid certi inferunt, cum nulla figura eiusdem expressa legatur, fatente *Pometo*; adeoque reuera hactenus alto silentio inuoluta fuit.

Liceat nobis ex re philosophari, vbi ex auctoribus non licet, & singulis sic forte lucem fœnerari eximiam, si sequamur naturam, si debitas regulas & receptam assignandi certa genera methodum debitam.

Liceat porro illud proximum & genuinum genus, sub

quo militat Ipecacuanha, assignare, quod quoad potiora & pleraque, si non omnia, momenta symbolismi & convenientiæ obtinet, folia puta, flores, radices, ipsumque semen, seu fructum. Hoc itaque dato & concesso, nullum aptius, rectiusque & magis genuinum putauerimus inueniri posse, quam in genere bacciferarum, in specie dentariarum.

Et sic iam ad tertiam speciem vna regredimur, Ipecacuanham albam, seu Brasiliensem illam, nondum ullibi, quod sciamus, depictam, seu Germanicam.

Vno verbo asfigare non dubitamus, Ipecacuanham referri ad *dentarias* debere, tanquam ad genus symbolicum, conforme, genuinum & appropriatum, quo cum si non ut ouum ouo, tamen aliis omnibus contra, conuenit eadem. Id vero ad sensum patebit, si reuocemus in memoriam & fidem huius rei, ipsa subsumenda symbolismi membra.

A *radice*, tanquam potiori, exorsis, nam hæc vna sola est exoptata & officinalis iam statuenda suo merito, & auctoritas seu consensus, & sensus ipse idem testatur. Ipecacuanhæ fusca, seu subnigricantis, *noirâtre*, radix, verbis *Pometi*, est *plus ridée & comme dentée*, magis rugosa, nodosa & velut dentata. Dentariæ ab ipsamet hac figura quasi mechanica nomen obtinuerunt.

Radix ergo vtriusque si non ad tuberosas strictius sumtas, tamen tubero-fibrosas referri meretur. Siquidem tubera notant inæqualitatem, eminentias, monticulos quosdam, adeoque videntur ultra rotundas, vel quasi, (neque enim omnia tubera sunt rotunda,) & bulbosis affines, de quibus integrum scripsit librum *P. Laurembergius*, etiam tuber-

tuberculosa statuenda, loquendo saltem conuenienter naturae, & quidem in longitudine tales.

Variant utrobique *folia* numero, figura vero non adeo dissident. *Folia* Ipecacuanhae licet, si iconibus credimus, minus videantur in lateribus crenata, non tamen adeo abscedunt, quin etiam in illis manifesta quaedam similitudo spectanda sit, seu numerum reputes, quinque enim, septem, nouem folia occurrunt, ad latus etiam caulibus nouis se exserentibus.

Nec flores, primum gratissimumque plantarum decus, abscondunt, siquidem, verbis *Morisonii*, ex medio radicis emergit caulis sustinens quaternos, quinos, flores tetrapetalos, leucoii aut hesperidis florum æmulos. Et hæc quasi clavis est, quare apud *Pometum* icon Ipecacuanhae exhibet flores tetrapetalos, *Pisonis* & *Marcgrauii* pentapetalos, utrumque enim occurrere nil impedit.

Instar omnium sunt *bacca*, quæ iuncta radice omne absoluunt punctum in definiendo genere hoc & caractere. Si enim velut *fructus* hos spectemus, Ipecacuanha completo florescendi tempore in baccas brunnas, siue saturate laccæ coloris, vel, secundum *Pisonem*, prope nigras, cerasi syluestris magnitudine definit. His deinde maturitatem adeptis ex fuscitudine sua suauiter rubentibus, & ruptis pulpa iungitur succulenta cum duobus suis ad luteum vergentibus seminis granulis.

Hinc accurate admodum Ipecacuanhae respondet in primis *Dentaria baccifera Clusii*, heptaphyllos sobolifera *Morisonio*, baccifera heptaphyllos C.B. coralloides *Cordo* dicta. Præter semen enim ad singulorum fere foliorum, quæ caulem ambiunt, alas & exortum, tubercula quædam adnascun-

tur bulbulis illi cruenti illius, quod martagon bulbiferum vulgo appellatur, haud abfimilia, ac velut e squamis compacta, initio viridia, deinde rubra, ingrati admodum gustus, quæ facillime decutiuntur & præmature sponte decidunt, terraque sepulta nouellas plantas gignunt, quæ Clusii verba & Morison sua facit *Plant. Histor. Vniuers.* p. 2. §. 3. c. 10. quo filiquosæ tetrapetalæ bicapsulares tractantur, p. 255. Florere solet Aprili, bulbuli nigricantes Maio conspici solent, alarum cauis inter folia & caulem inhærentes.

Tacemus *femina* seorsim, quorum, præter baccas illas laudatas, nulla apud scriptores Ipecacuanhæ fit mentio, apud Clusium vero & Morisonum dentariæ vberior legi potest descriptio, vnde conferre hæc minus adhuc perfecte omnia licet; nec opus est inde arcessere, ibidem legenda latius.

Restat vt de *viribus* symbolicis quoque quidquam addamus. Enimvero, quæ genere & caractere conueniunt, vt plurimum vel saltim admodum verosimiliter etiam in viribus sortita visuntur quandam paritatem. Quamuis vero nondum licuerit frequentiora experimenta hac cum Germanica quoque specie facere; satis tamen fuerit in præsentiarum:

(1.) Illam esse innoxiam, & neutiquam aconitis accensendam, vti quidem Cordus, Casalpinus & Lugdunenses contendunt; (2.) Sapore etiam ex acri-amaricante conuenire cum Ipecacuanha; (3.) ipsis tamen primis auctoribus testibus longe benigniorem esse Ipecacuanham albam, adeoque & hanc nostram: ita quidem, vt & gravidis & infantibus tuto propinari queat. (4.) Data enim ad ʒss. semel iterumque non mouit quidem vomitum, vt Brasiliensis illa, nec aluum æque laxauit, optime tamen in-

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 23

de habuere ægri, in posterum largiori dosi in vsum vocanda, ad experimenta salubria, vel saltem innoxia. In quodam ad gr. xii. datus puluillus altero die laxauit bis aluum, in aliis ad ℥i. datus minus idem operatus, ad ʒß ʒi. datum præbium supplebit forte in posterum pleniorẽ vsum ἐξοχήν.

Confirmat vero (5.) hunc vsum quoque relatio fida *Clusii*: Austriae, inquit, vicinarum regionum incolæ *weiß Sanickel* / id est, Saniculam albam, rhizotomæ autem mulierculæ, quæ multas stirpes in Viennensi foro venales proponere solent, *Grimmwurk* / a facultatibus, quibus eam pollere putant, vocant, quod eius radices decoctum pueris tormina patientibus propinatum vtile esse credant, vnde nomen ab illis plantæ inditum.

Quis vero nescit apud medicos, vel *Celso* teste, tormina notare καὶ ἐξοχήν dysenteriam, vnde & sorbus torminalis, & tormentilla (quam nomine Ipecacuanhæ quidam substituere non inutiliter quidem, sed diuerso operandi modo,) denominationem indepta sunt. Vnde ab vfu antidysenterico sine dubio dicta est, vel dici potest & hæc radix antidysenterica. Sed de his omnibus dabitur vltior occasio experimenta faciendi, tum laxandi benigne gratia, tum torminum sedandorum, eodem alioue modo.

Hinc vero merito suo hæc ipsa Ipecacuanha Germanica celebranda & commendanda practicis venit, minimum problematicæ. Non enim, auctoritate *Coi in præcept. c. 2. t. 24.* graueris etiam τοῦ ἰδιωτέων ἰσχυροῦς, ἢ τῶν δοκῶν ἐμπειροῦς ἐκείνων καὶ τῶν ἰατρῶν, ab idiotis inquirere, si quid conferre visum fuerit ad curationis occasionem. Siquidem & illi, quod turpe dictu est, si non inquirunt, saltem aliis doctioribus.

etioribus norunt aliquando rectius herbas. Nobis per dicta satis sit, hæcenus prædicata de dentaria baccifera. *Εἰς ταῦτα συναυλιθῆναι, & in eadem consonantem conuenire.*

Hæc vero & apud nos, & alibi, in sylais montanis prouenit, & in hortos & vasa fictilia se patitur transferri, uti vere hoc iam se quinque foliis initialibus, hinc septem, conspicuam dedit, penitus quoque porro lustranda & obseruanda.

Tacemus, quod ex D. *Sherard* refert *Raius l. c. Tom. III. Hist. Plant. l. 12. p. 350.* Quartam etiam ipsi concessam fuisse speciem *Ipecacoanhæ* a Clariss. *Tournefortio*, e Portugallia delatam, quæ coloris est flavescentis, non geniculata, quæ species vomitum non mouet, sed per sedem solummodo purgat. De incognitis enim & occultis nec in medicis scholis datur iudicium, nisi dicamus in genere, similiū eandem esse rationem, & in his quoque simile etiam non raro esse in viribus dissimile.

CAPVT III.

De Ipecacuanhæ qualitatibus & viribus.

Vando temperiem mixtorum, & hoc loco *Ipecacuanhæ*, examinandam aggredimur, duo sine dubio sunt attendenda ac intelligenda, primo ipsa structura, mechanica, particula, seu principia mixti, ex quibus certa proportionē inter se commensuratis constet; deinde ipsa qualitas inde resultans, respectu corporis humani, cuius vsui impendendum fuerit medicamentum, tanquam alterans vtile.

Quod

Quod si hinc media cognoscendi impendamus & applicemus, potissimo argumento desumpto ex sapore acrimaro-terreo, non difficulter a priori quoque elucet, esse radicem hanc mirabilem calidam & siccam, idque secundo gradu, mansione prima. Vix dubitandum est, recentem radicem, more aliarum similium, esse magis acrem, quod & auctores notati scribunt; si tamen qualem inueniamus, talem iudicemus, non aliter possumus definire effatum.

Confirmant idem hoc disponentes particulæ salino-sulphureæ acido volatili, in subdominio licet, combinatæ, unde color in essentia visendus, lenis resinofitas, odor vero nullus quasi offertur sensibus, cum terreis reliquis, ipsisque aqueis concretis.

In *qualitatibus secundis* ob tenuitatem actiuarum particularum primario vis attenuandi, incidendi, aperiendi, resoluendi, resultat; adæquate vero & secundo roborandi, & tonica virtus; quæ omnia effectum sigillantur & confirmantur conformi.

In *tertiis* vis *χρυσική*, *fusoria*, *diuretica*, & suo modo *diaphoretica* communis & remotior, speciatim vero ab effectum comprobata, imo a posteriori sic magis cognita, velus specifica & singularis *καθαρτική*, *purgans* emicat, & *κατ' ἐξοχήν* *emetica*, seu *vomitória*, præcellit. Neque hæc ipsa contradictionem quandam inferunt, purgans esse & roborans, emeticum & diureticum vel diaphoreticum, si cogitemus diuerso respectu, diuerso præparandi & recipiendi modo & ratione, hæc contingere etiam in aliis. Quis negat in rhabarbaro, ob diuersitatem miscibilium particularum, idem visi, laxare id *κατὰ*, & adstrictionem post se relinquere? Ne dicamus id, per accidens licet, edu-

sta humiditate, fieri etiam ab aliis minus tonicis. Quis ignorat antimoniatis singula illa adscribi, licet eminentiori gradu?

At, cum propter quod vnumquodque est tale, illud magis sit tale, (liceat illum canonem alio paulo sensu huc referre,) cum emetica virtute vnice & potissimum, & hinc singulariter & seorsim *antidysenterica* excellat, de prædicetur & expetatur in vsum Ipecacuanha, merito de ratione agendi hac & viribus ipsis sese exerentibus seorsim agendum venit.

In omnibus emeticis esse aliquam *acrimoniam irritatiuam*, iam dudum agnouit *Pergamenus*, etiamsi non æque ori explicitam & manifestam, sed occultam sensibus & latentem quoque ab extra. Hæc sola vero non rem exhauserit, quam plurima enim acria, imo & maiori longe gradu talia, non sunt emetica.

Consultum hinc fuerit, hanc acrimoniam exponere porro *fermentatiuam*, quæ motum intestinum cieat & foerneretur humoribus, lymphæ & acido ventriculi, & cumprimis ipsi hinc bili quoque consecutiue, coniunctæ cum stimulo archei motum exuscitante. Illam vero porro nominare ex sensu & experimentis chimico-mechanicis fas est *salino-sulphuream*, quæ & motum intestinum inferat humoribus laudatis, a quibus & resoluitur & actuatur sic illud principium, vt motum localem fibris nerueis motricibus delicatis ventriculi cieat.

Addendum vero quoque, acrimoniam hanc salino-sulphuream fermentatiuam esse, respectu & relatione ad purgantia *καθαρτικά*, seu quæ per aluum euacuant, *επιλατά*, *volatilem magis*, vt in his fixior apprehenditur, in mediis media.

media. Siue iam hæc domestica sit volatilitas, & connata, quasi, siue acquisita, a diuersitate lymphæ, acidi, bilis in corpore. Et hæc ratio est, quare & per se purgantia, non emetica, tamen non tam κατω per aluum, quam ανω per os superius operentur, & vice versa.

Quicquid horum sit, fatendum tamen est, aut materialis huius mechanicæ talem tantamque esse subtilitatem, vt etiam per analysin, per intellectus apicem, non minus ac per ignem ipsum, a priori id impellens, illa forma lateat, nec agnosci, vel erui possit, nisi valde admodum remote; aut principium potius internum ponendum, formam vocant, formam substantialem, vel ideam formalem, formamue idealem, vtcunque nominaueris, quæ dictis illis particulis specificè præest, eaque taliter combinata & proportionata, noscenda nihilominus & scrutanda, dirigit, vt sic agant, nisi quid obstiterit.

Illa vero volatilitas non vno sale volatili vrinoso absoluitur, quale quidem in asaro & quibusdam aliis videtur apparere, vbi aromaticum quid redolet, sed impurum tamen & in effectum nauseabundum; sed acido quoque, quale in vitriolo, imo & subtilius concretum in antimoniatis visitur & statuendum vel ponendum. Sane in Ipecacuanha tale quid vrinosum per ἐγχείρησιν chemicam non elicitur, vnde & acrimonia & effectus eiusdem longe minutoribus seu punctis, seu atomis, metienda fuerit.

Hoc tamen singulare habet eadem, quod & delicatior longe sit, ac naturæ corporis minus aduersa, quam alia vlla in sapore æque ac effectum, & immersa intimius particulis terreis, vnde emergit quidem stimulus, sed benignior.

Sed tantum abest, ut robor toni infringat, ut potius idem confirmet fibris, & afferat.

Ratum itaque hoc est, Ipecacuanham esse emeticum (1.) *mite, blandum & benignum*, quod citra maiorem violentiam officium facit, ventriculo illatum, nec eidem, nec corpori reliquo struit insidias, vel exagitando fortius, vel mouendo, non promouendo; modo non excedatur dosi; mite in assumendo, mite in operando. Minimum nullum est vegetabile, quod cum hac contendere nouerit.

Est (2.) emeticum *classicum*, omni iure, omni merito, & experimentis quamplurimis comprobatum, aliis primo loco iungendum, adeoque communi consensu pro officinali, (ita vero vocant illam dignitatem consecuta,) habendum, proclamandum, reponendum & applicandum, seu in usum vocandum.

Est (3.) emeticum *cito, tuto & iucunde operans*, adeoque gratum & acceptum. Si vllibi, sane in vomitoriis illa requisita sunt cordi habenda, ut sint actiua quidem, ut sint iucunda, sed maxime omnium ut tuta, quibus fidere possis in operatione, & in effectu eiusdem. Gratum hinc merito, quod & infantibus porrigi potest, & alias delicatis, longe maxime vero usu salutari.

Est (4.) emeticum *roborans*. Plurimum & in alterantibus, aperientibus praesertim, positum est roboris & dignitatis, si simul sint tonica, leni stypticitate se hinc vna commendantia, qualia sunt amara, martialia, aliaque etiam epurgantibus tacta. Id vero eximium pondus addit reliquis praedicatis, quod communem cum aliis possideat operandi efficaciam, singularem vero in roborando. Non atterit vires, non accersit tormina, vel lipothymias.

Est

Est denique (5.) emeticum *præcipuum & polychrestum*. Efficitur hoc ex assertis antecedentibus, iudicatum ex generosis effectibus omnibusque & singulis aliis, ut si electio detur ex lenioribus, ipsisque mediis, medio vero tutissimus ibis, præcipuum, si non primum locum sibi vendicet, idque citra ullam hyperbolen. Polychrestum est & communi titulo, qualem tuentur ex vniuersalibus vomitoria, in genere; quis enim hoc negauerit in morbis gravissimis, rebellibus, variis aliis, tanquam indicata, colophonis vicem gerentia, generosa & heroica, satisfaciencia indicationibus concinne erutis ab artifice morborum?

Est itaque emeticum laudatis notis conspicuum, sic tamen, ut ordinarie hinc per τὰ ἄνω operetur, extraordinarie vero, vel quasi, ob symbolismum euacuationis huius infimi ventris, etiam aliquando vel solum καὶ κάτω purget, vel simul per utramque viam, quod cum aliis vomitoriis habet commune. Possidet vero & comitatas vires alias, de quibus itidem quædam sunt addenda.

Sic ob virtutem assignatam, qua celebratur, concessam illam, nemo facile negauerit minores eandem exercere posse dotes, quæ velut substant purgantibus χυτίνος. Non immerito hinc tribuuntur etiam vires *abstersivæ*, σμηκτική, *saponaria*, *aperientes & resolventes*, extricantes lentum & viscidum ventriculi & intestinorum gluten, defecantes amurcam tartaream, hypochondriacam, referendi menses resistentes, & quæ aliæ ex hoc fonte fluunt. Ast omnes illæ sub generali ac præcipuo illo vomendi argumento comprehendendi possunt, tanquam secundariæ, ut utiles tamen apprime ac selectæ & expetendæ.

Quod vero concernit *bezoardicas* atque alexipharmacas

cas vires , vix aliæ illæ videntur adhuc dum probari posse , quam eodem communi censu ac nomine , siue excutienda ocys venenosa assumpta , vegetabilia vaporosa , viscida , spirituum turbatiua , animalia fermentatiua humorum ac succorum vitalium , & mineralia , ipsaque præcipue arsenicalia , partium solidarum hostica damna , suis e loculis huc referenda ; siue alius malignitatum formes & minera , bilis ac lymphæ , harumque cacochymia exturbanda fuerit.

His in genere præmissis consultum erit in specie quoque visere affectus , quibus curandis , certis ac genuinis experimentis , probati vsus fuit deprehensa , utilis , ac nobilitata. Instar omnium & primitus quasi Brasiliensium , vel Americanorum , latius vsu innotuit Europæis , tanquam singulare & specificum *antidysentericum* , a prima inuentione celebrata Ipecacuanha. Vnde operæ pretium fuerit confirmare id ipsum , non tantum auctoritate tot populorum , medicorum , & aliorum , qui per mutua commercia , huius etiam medicamenti accessione , adauxere medicam supellectilem ; sed etiam ratione , & experientia , hisque positis tanquam directrice methodo medendi , seu legitimo vsu.

Non absolum est dysentericæ curandæ impendere vomitoria. Sane obstare videtur , vt illud huc applicemus , quod tale additum tali reddat illud magis tale , & sic videri possint potius stimulo suo noxia , adeoque & Ipecacuanha minus pro arcano dysenterico habenda. Confirmari id potest præcepto *Coi l. de locis in hom. c. 45. vbi , cum ageret de hypercatharsi , inter alia addit t. 3. Φάμακον δὲ μὴτ' ἐνδύμασιν , μὴτ' ἐπετρίδιον , medicamentum autem neque euacuans ,*

DE IPŒCACVANHA AMERICANA ET GERMANICA.

31
evacuans, neque vomitorium sumat. Quid vero est dysenteria, nisi hypecatharsis quædam spontanea?

Ast his aliisque non obstantibus est suus vomitoriis locus in dysenteria. Notanter hanc in rem idem *divinus senex lib. 1. de morb. c. 6. t. 19. Ἀγρῶν, inquit, ἐχομένω ἰχθυῶν ὁ ἐμετος γενόμενος ἀγαθόν. Diarrhœa forti correpto vomitus fons bonum.* Quid vero est dysenteria, nisi diarrhœa fortis? Quæ generi conveniunt, eadem & speciei. Natura imitanda est & in hoc commode, sed prudenter.

Siquæ longas diarrhœas vomitus ἀπὸ ταυτομάτης ἐπιγενόμενος, sponte superueniens 6. aphor. 15. soluit, cur non gravi eidem, a repletionem oriundæ, profuerit? Non tamen empirice in his procedendum est, sed iuxta genuinum curandi Palladium, medendi methodum.

Hinc in dysenteria seorsim, ut alias quoque, opus est distinctione. Quandocumque prægressi sunt errores diarræ, ut maxime in castris, & ubi præsumptio hæc præsto est, commode sæpe datur emeticum. In usum hinc tracta fuere etiam alia communia, ipseque tartarus emeticus aliquando, non sine successu.

Quando ergo adest repletio, seu saburra cacochemica in primis viis hæret & coniuncta est, eaque οἰσμώνης, adeo ut exitum affectet, etiam sursum, imo etiam non raro ab adstringentibus fiat anxietas & reiectio per vomitum, emeticis locus est, quale exemplum & *Dec. II. An. II. Eph. German. obs. 168.* notatum videri potest.

Quando item vires consentiunt, naturæ adest, vel saltem non prohibet atque abnuit, inclinatio, morbus est in principio, non solum concedi possunt emetica, sed

32
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

sed etiam sæpenumero indicantur. Leguntur quidem exempla quoque, vbi producto morbo data Ipecacuanha profuit, respectiue vero magis conducit in principio.

Distinguenda sunt ipsa vomitoria inter se. Moderata & adstrictionem post se relinquentia, aliis sine dubio in dysenteria præferenda. Neque enim asarina, vel vitriolata acriora, æque locum habent, vel ipsa antimoniatæ promiscue, quibus omnino cautius ibi est vtendum. Adeoque reliquis omnibus in talibus casibus præferenda est radix Ipecacuanhæ, assignatis suis titulis examussim satisfaciens.

Inde enim saburra illa, biliosa, acido-acri, seu materia abundante educta, morbus hinc facilius abigitur & perdomatur, quam ceteroqui, si absque hoc foret, vix generosa alia emendauerint, nedum adstringentia. Adeo & quantitas & qualitas humoris peccantis attendenda ac corrigenda, vt motus eiusdem cicuretur & ad moderamen redeat.

Ceterum malignitate & acrimonia minori tutius dantur emetica etiam in dysenteria. Maiori vero eadem ac prædominante, vel omittenda penitus, vel cautius longe propinanda. Visus enim fuit, verbi gratia, & vomitus cruentus symptomaticus in dysenteria, vbi absurdum id fuerit suadere.

Cumque obseruatum sit, etiam a purgante repetito, remota & euacuata iam abundante cacochymia, non amplius purgatum corpus, sed substitisse medicamenti operationem, inde forte factum fuit, quod & Ipecacuanha iterata vice propinata fuerit. Et legentibus elogia illa videri posset vna sola sufficere. At cum indicata non debeant ultra indicationis spheram prouehi, ipsa vero Ipecacuanha

pri-

primario euacuandi fine propinetur, secundo pro roborandi scopo & adstringendi, non sunt hæ indicationes inter se confundendæ.

Addendum itaque instar regulæ videtur: non promiscue in dysenteria, nec continue & sola danda est Ipecacuanha. Satis est gloriæ, quod ad curationem morbi longe grauissimi insigne foeneratur momentum ac fundamentum. Ὁ γὰρ ἐμεῖς τὸν ἰνὴ θυμὸν πύου. Vomitus enim euacuationem sedat, verbis Cui. Adeoque ratum est, vt l. de insomn. loquitur c. 12. t. 13. etiam ἐμεῖς σιν ἀντισπαρέον, vomitibus reuellendum esse, & reuelli posse malum in dysenteria, quod tam strenue præstat Ipecacuanha, vñtatissimum illud remedium, causam fouentem reuulsione per vomitum tollendo.

Ast si quis plus vltra extendere sustineat vires eiusdem, & reliqua omnia insuper habere, plus quam empirice a via regia methodi medendi aberrauerit. Ipse Cui hæc quasi præuidens l. c. de locis in hom. addit: ἢν δὲ ἀδυνῆς ἦ ὁ πύου πάχων, ὅπως φάρμακον ἐμεῖς ἡσας δίδοναι. Sin debilis fuerit, qui hac patitur, a vomitu somnificum medicamentum data; claris verbis innuens, esse etiam anodynorum & opiatorum suum vñsum, neque datum emeticum omne absolueræ æque punctum.

Quid? quod ipsi Brasilienses barbari, si quidem hoc casu ita dicendi, sapienter ita statuunt, hac enim necessitate ita exigente, loquimur cum Pisonis l. 2. hist. nat. c. 12. p. 40. venam tundere haud consultum habent. Porro vel solo rheo vel laxatiuo quouis benignissimo mordacem humorem prouocasse, partisque affectæ cruciatus ingeminasse, suspitione plenum habetur. Si quando tamen euacuationis locus, radicem vomitiuam Ipecacuanhæ, exquisitissimum

simum naturæ munus, ceteris remediis præferre conducit: quamuis ingenue fatear, plurimos medicastros incolas *ad sudorifera & cordialia*, quam ad euacuantia per aluum, benigniora licet, inclinare. Hactenus ille, ubi & plura habentur.

Conferri meretur *Bontius*, qui *l. 2. meth. med. c. 3.* latius de dysenteria, horribili illo & consuetissimo Indiis malo, agit, ubi, præter alia huc facientia, ad extractum croci indici, id est, Curcumæ, (seu laudanum opiatum, quod *cap. 4.* describit,) tanquam ad sacram anchoram, ut vocat *l. 4. c. 4.*, confugit, quo remedio nullum humana cura exquisitius excogitare potuerit, verissimum huius morbi, sæpe etiam venenati, antidoton. Nimirum non vna seruandæ naui periclitanti in mari sufficit anchora, sed pluribus opus est.

Cum itaque ad dysenteriam primario fuerit commendata Ipecacuanha, idem, vna fidelia quasi duos dealbando parietes, intelligi poterit de alui fluxibus aliis, ubi quidem fluxus fluxu curari amat. Hinc de diarrhœa, lienteria, coeliaca, fluxu hepatico, idem dictum esto, mutatis mutandis, præsentī materiali obiecto, quō exturbato felicius & facilius cura reliqua absolui potest. Instar omnium vērō est dysenteria.

Observatum superiori æstate in praxi in quamplurimis fuit, facilius & felicius curatos hinc euasisse, quibus Ipecacuanha fuit propinata. Ut aliquot saltem exempla addamus: Fœmina triginta annorum, tenerior, cum dysenterię initium, tormina & tenesimum pateretur, ad 38 adhibita Ipecacuanha, ter cum *emphogia* vomuit, curata hinc reliquo materiæ medicæ congruæ apparatu.

Puer

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 35

Puer duorum cum semisse annorum, post, quam sub initium morbi sex sedes expertus esset, tres simplices, tres cruentas, cum torminibus, a dato Ipecacuanhæ ad grana quinque puluillo indormit, hinc bis vomuit, & remifere sedes, theriacalibus aliisque hinc plenarie restitutus.

Viro triginta duorum annorum, itidem iam malitium experto, data eadem ita restrinxit idem, ut remitterent sedes, nec in neruum erumperet dysenteria, (quæ nempe tunc temporis grassabatur, unde experimenta sufficientia fieri potuere,) sed facile cederet.

Iuuenis 23. annorum, cum eodem tempore per biduum alui fluxu correptus esset, ab Ipecacuanhæ vnus vsu nauseauit quidem, non vomuit, sed loco eius fortior sedes secuta vna vel altera, & postmodum substitit, subiuncto specifico theriacali, statim penitus morbus. In aliis semel saltem, in aliis bis ter moti vomitus, cum successu.

Alius iuuenis 28. annorum, cum torminibus & alui fluxu turbaretur, data Ipecacuanha, nauseauit, non vomuit vero, sed sudorem inde blandum obtinuit, cum leuamine insigni, & paucis diebus conualuit. Vir XLIII. annorum dysentericus eadem præmissa breui liberatus est, id quod & aliis obtrigit, pauci vero admodum, quibus hoc remedium porrectum fuit, nec negligentiores fuere, obiere.

Idem in foemina 46. annorum, in iuvene 16. alio 18. annos nato, & multis aliis vere dysentericis, non sine notabili successu, compertum fuit, ut de illo nulum amplius apud nos sit dubium, non minus ac alios, qui idem deprehenderunt vsu celebratum eoque frequentiori.

tiori. Vnicum eo nomine laudamus celeberrimum D. *Gothofr. Heldium*, Confiliarium & Archiatrum Baruthinum, qui, præter alios casus, vel trecentis militibus in castris cum successu eam dedit, subiungendo hinc theriacalia & bezoardica.

Memorari hic potest, rariorem quidem esse dysenteriam vernalem, rubram & albam, visum tamen fuit & in hac profuisse radicem antidysentericam. Fœmina 30. annorum Mense Aprili hac laborans iam per aliquot dies, sumpto ðß. puluilli semel, sed fortius, vomuit, inde leuata apprime, felicius operantibus mox aliis congruis curata.

Non possumus non hoc loco & illud attingere, saltem illustrationis & obiecti materialis ergo, pro memoria etiam & symbolismo confirmando, quod *Ipecacuanha Brasiliensis* inprimis, quam maxime in experimentum duximus, signaturam quandam annulis suis, ipsaque sua tortuositate illa, referat & obtineat intestini cellulosi.

Hinc vero non tam analogismo aliquo, quam communiratiocinandi & experimentandi usu, facile patentissima virtus & effectus emicat *Ipecacuanhæ* in morbis quamplurimis aliis, & tantum non omnibus, ubi indicationes vomendi præsto sunt. Idque tanto magis, quanto benignius, tutum & innoxium magis, est emeticum, & sigillat relicto toni robore viscera, quæ in motum citat.

Constat, non tantum in Belgio celebrari hunc *Ipecacuanhæ* usum, in curatione febrium seu interpolatarum, seu continuarum earumque malignarum. Non suffuratur, ut id repetamus, vires, vel depauperat, sed conseruat & liberat, vnaque sic mineram depurgat, ne peius aliquid inconueniens timendum sit. Iuuenis 24. annorum

a potu

a potu vini Hispanici calore præternaturali, dolore præcordiorum, capitis & dorsi, cum siti correptus, exhibita dosi Ipecacuanhæ mox leuatus optime habebat.

Quantum hinc in affectibus capitis possit, in vertigine, epilepsia, melancholia, apoplexia primi & secundi gradus, affectibus soporosis, & similibus, vix opus est, nisi communi applausu aliorum emeticorum confirmare. Nuper admodum vir 30. annorum, cum ex epilepsia in maniacum furorem incidisset, ab Ipecacuanhæ ʒi. ter vomuit serosa & viridia, subsequo nocte illa somno hætenus deficiente; hinc intra quatuordecim dies, subiunctis aliis restitutus.

Cumque tam benigne agat, in quibusdam etiam pectoris affectibus non fuerit incongrua, pulmonibus non exulceratis. Quidam literatus, cum tempore hyemali largius se inuitasset vino, indeque pleuriticus status immineret, cum febris valida, tussi sicca, dolore thoracis & circa præcordia, assumpta Ipecacuanha bis vomuit, & sex, septem sedes habuit, eo cum effectu, ut thorax in respirando minus doleret, tussis expeditius fluere, cum expectoratione debita, ut cum sanitate brevi rediret in gratiam.

Ast in morbis præcordialibus, a ventriculi repletionem oriundis, nullo contra indicante notabili præsentem, omne absoluit punctum eadem, ἀπὸ τῆς κοινῆς, seu communi iuuandi præsidio. Vnicum etiam hic nobis suffecerit exemplum.

Fœmina quædam 40. annorum comederat sub cœna pedes bubulos coctos, mane altero nauseat, caligant oculi, instat ἐκλυσις. Data Ipecacuanha reuomit bina vice ingesta, & serosa, cum præsentanea liberatione.

Quidam reuerendus Senex, sexagenario maior, anxietate præcordiali vaga laborans, cum grauatiuo dolore, ad humeros, dorsum, pectus protenso, maxime a meridie & circa lecti ingressum, cum lassitudine, metu catarrhi suffocatiui, frustra adhibitis aliis, optime habuit ab Ipecacuanhæ usu, subiunctis roborantibus, carminatiuis, neruinis, prius parum vel nihil iuuantibus, quam hoc vniuersali remedio velut colophone addito.

Cumque non tam opus sit nostrum vel intentio, de vomitoriorum agere vñibus, quam inter illa sessionem & votum, vt ita loqui liceat, foenerari Ipecacuanhæ, non attinet hisce immorari longius. Suffecerit enim ostendisse, & certis probatissimis testimoniis id stabilire, prodesse illam non modo in dysenteria, sed & omni officio & fide in aliis longe lateque se exferentibus indicantibus, additis encomiis debitis.

Vnum saltem vñum & in arthritide coronidis loco addemus. Fœmina quædam quinquagenaria arthriticis insultibus bis ter impeti solita, grauibus illis & non facile cedentibus, cum, mense Ianuario ad finem prope-
rante, eorundem repeterent vestigia, cum aliquali nausea, a datis granis XII. Ipecacuanhæ sexies vomebat, citra comitatas sedes, cum insigni *ἐνδορροία*. Inde vero leuicule saltem dolores sese exferebant, breuiusque, vt ipsa, comparatione ad priorem statum, per *ἀνδρογυνήν* facta, huius medicamenti virtuti, post Deum O. M. acceptam referret sanitatem exoptatam.

Neque in mensibus, vt promouendis, diuerso respectu, ita & remorandis immodicis est inutilis, quo posteriori nomine, in mensium puta fluxu immodico, commendat

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 39
dat eandem Excell. D. Iobrenius, qui radicem Ipeucanhæ
vocat, differt. de morbis biblicis p. 6.

CAPVT IV.

De usu & præparationibus Ipecacuanhæ.

Iribus exploratis, vt vsus, seu vtendi modus & ἐνχρη-
σις pateat, reliquum est, quædam adhuc addere.
Speciat huc præparatio tum simplex, tum chimica, ipsaque
compositio, & circa adhibitionem hinc notanda.

Enimvero sunt quædam statim sua medicamenta, quæ,
subtilius vt præparentur, vix opus habent; melioris ta-
men notionis ergo & illam subire merentur operam. Sa-
ne Ipecacuanhæ adhibitio simplex, ob benignitatem vt-
plurimum sufficit, danda v. gr. in substantia, vt vocant
medicorum filii, seu in puluere velut farinaceo, delica-
to, vel saltem non ingrato, & assumptu facili.

Quod si hinc per se propinare placeat, optimum id
fuerit, cum nulla æque adsit qualitas correctione indigens,
nisi acuere illam placeat additione vel emeticorum alio-
rum, vel appropriatorum, quod liberum relictum est
dexteritati medici. Vt hinc satisfiat indicationibus co-
mitatis, facile est v. gr. in affectibus ventriculi & præcor-
diorum addere olei Œti guttam vnâ vel alteram anisi,
citri veri, in affectis neruis cinnabarina, & Œii, in hyste-
rica passione fec. bryoniæ, bez. iouiale, & sic porro.

Satis est hinc asseruare radicem in puluerem reda-
ctam,

Etiam, in vsum extemporaneum, miscendum varie & impendendum, per se & cum aliis. Et optimum quidem fuerit partem præcipuam extimam, a media lignosa substantia, magis coherente, separatam, in puluerem redigere; sin rudius id præstetur, nec illud adeo erit sollicitè opus, vel frustraneum.

Vt præbium delibemus, obseruatum fuit, apud nos a ℥℥. gr. xii. granis xv. ad ℥i. & 3℥. tuto dari posse, radicem puluerisatam in substantia, pro diuersitate subiectorum. Nec infantibus ipsis ad gr. i. vel ii. seu pro expurgando meconio, seu infarctu serosæ mucilaginis, vnde motus conuulsiui, tormina, aliaque symptomata exoriuntur, educendo, inutiliter propinatur.

Apud alios populos ad ℥ii. 3i. scribitur propinata, dosis, forte quod ob climatis calorem & siccitatem maior etiam stimulus requiratur. Præstat tamen inprimis in hisce talibus subsistere infra summam dosin; medio tutissimus ibis, distinguendo inter subiecta, iuxta generalem regulam euacuantium, temperamenta item communia & specialia partium, ætatem, ipsosque morbos, quod hinc medicus peritus facile imitari pro re nata potest.

Quando vero cum aliis maritatur, vti optime loco iuuantis & stimuli additur & miscetur purgantibus, facile patet, non nisi refracta & minori dosi iungi debere. Cum emeticis vero aliis, tartato emetico, sale vitrioli, radice asari, & aliis modo maiori, modo æquali, modo minori proportionem recipi potest, vt subtripla, subdupla & sic porro.

In decocto vel infuso si adhibere placeat, nec illud erit

DE IPECACUANHA AMERICANA ET GERMANICA. 41

erit de nihilo, extracta sic solum parte subtiliori, relictā grossiori, tenera magis. Valet vero hic (1.) regula communis quoque & applicari potest, quæ in substantia dantur in simplo, in decoctis vel infusis in duplo recipienda; quod apud nos præsertim nondum ita copiose prostat, pretiosius extat. Liberum tamen idem est manetque, decoquendi cum aqua, infundendi cum vino & aliis.

Interim vero (2.) cum, præter vomitoriam virtutem, non parum æstimanda sit roborans & adstringens, illa vero magis in terrea resideat substantia, consultius videtur forma pulneris sicca eligenda, quam liquida; cum priori illud terreum videatur resorberi, & obtundi potius, quam sese exserere.

Neque tamen commode adeo, (vbi fluxus reuellendus est,) siue in decocto, siue in infuso adhibeatur, adstringentia iungere licuerit; sunt enim distincta illa vtraque. Saltim illa primario, hæc secundario præbio & usu debent ita apparari, ne alterum alterum præpediat. Ita præstat Ipecacuanham præmittere, hinc theriacam, vel ex eadem confectum aliud subiungere, quam miscere vtraque. Idem & in vehiculis tenendum est, aqua enim menthæ, vel cinamomi cydoniata commodum est antidysentericum, roborans & stomachicum, minus vero quadrans euacuandi & reuellendi intentioni. In mastiche & reliquis cum aliqua latitudine id fuerit magis concessum.

Cumque aqueo sic pareat quoque menstruo, claret, non pure esse resinofam substantiam illam, sed particulis aliis distemperatam, seu gummi-resinofam, vnde accedente caloris extranei impulsu fit extractio quædam. Ast
F
longe

longe elegantior habetur eadem, adeoque ESSENTIA, si lege artis adaptetur.

R_x. rad. Ipecacuanhæ puluerisatæ ℥iij. iiij. pro lubitu, affundatur spiritus vini rectificatus ad eminentiam aliquot digitorum, seu proportionē sextupla vel octupla, stent in digestionē ad sufficientem tincturam, ex rutilo flavescentem. Virtute pollet itidem emetica, sed paulo diffusa, ad gtt. xx. xxx. danda, si ita libuerit.

Sin largiori inprimis pondere illa extractio fuerit parata, licebit etiam obtinere EXTRACTVM, bolari vel pilulari forma, dandum ad gr. i. ii. iij. & amplius. Idem vero & cum menstruo aqueo parauimus, compendiosius, lege artis decoquendo, colando vel decantando, & euaporando ad iustam consistentiam. Tacemus variationes quamplurimas alias in puluere, varii coloris, & saporis, in bolo, facile quacunque conserua addita formando; quæ omnia ex legibus combinationis & proportionis medicæ, quo suum cuique tribuatur, artis huius gnaro facillima sunt.

Tacemus cautelas, quæ in vomitoriorum usu & nouis apud Practicos ex methodi medendi legibus cordi habendæ sunt. Neque enim attinet illas seorsim Ipecacuanhæ assignare, quæ omnibus potius debentur. Imo asserere integrum fuerit, prohibitis vel quasi, illis casibus, emeticis hactenus cognitis noxiis futuris, saltem mitiorem & minus periculosam respectiue hanc ipsam fore.

Ceterum ne quid intentatum desiderari possit, operæ pretium erit meminisse quoque, quidnam examini
chi-

chimico exposita Ipecacuanha exhibeat, videndum. Hic vero nec illud omittendum, sed præmittendum potius, verum omnino esse, ignem non esse analytam absolutum & completum seu perfectum, quin immutatas omnino vires seminales offerat, neque per omnia absolutas, sed bonam partem restrictas. Imo frustraneum plane fuerit, immediato tractandi modo, eoque violento, eadem eruere velle illibata, quæ sibi relictis naturali miscela, indeque oriunda temperie elementorum & principiorum constituentium, emicant actiua.

Satis est elementa & principia illa nativâ communia, & ab aliis tamen etiam alioqui differentia, sisti ante oculos, saltem materialia, subtilioribus illis, formæ debitis, hoc censu latentibus, destructis, nec humano oculo ita obuiis.

R. Radicis Ipecacuanhæ ℥iij. inditis tetortæ vitreæ accommodæ, appposito debito recipiente, ex igne arenæ propellatur spiritus & phlegma. Prodiit hinc liquor coloratus obscuriore paulo flavedine, ari spiritui similis, & leuiter quoque acidulus, vt spiritus tartari, eiusdem quoque virtutis, adeo, vt, cum tantillo salis tartari in cochleari confusus, efferuescentiam lenem moliretur. Li- quore martiali affuso, in momento nigrescit, vel magis atro-rubentem exhibet mixturam, occlusis poris lucidis expansi vna sulphuris, ab austero vitriolo martiali.

Vltimo loco oleum processit empyreumaticum, instar olei tartari naribus exosum, spissescens, & firmiter viâ, per quam ex retorta in cucurbitam abiit, adhærens, simulque destillationis huius actum sigillans. Caput tan-
dem

44 DISSERT. MED. INAVG. DE IPECAC. AMER. ET GERM.
dem mortuum, præuia intimiori & perfecta calcinatione,
elixiuatum & ad crySTALLIFICATIONEM repositum, modicum
quoque salis lixiui exhibet.

Pretium tandem laudari meretur, prout hætenus
in vsu fuit, 3^B enim XII. vel XVI. Grossis Misnicis pa-
rabilis haberi potest. Et hæc de radice Ipecacuanhæ famo-
sa, nodosa, emetica, dysenterica & polychresta hac vice
dicta sunt.

SOLI DEO GLORIA.

Non satis est patriis terris arcessere lau-
des,
ipse etiam partes exterius orbis habet,
Scilicet arte æquis naturæ passibus itur,
vndique diuinæ cernere nouit opes.
Hinc meritos ars & natura apportat honores,
quos pandit summos noster Apollo Tibi;

*Ita Nobiliss. Dn. Doctorando
sincero affectu ap-
plaudir*

P R Æ S E S.